

Tale ved Christian Thodbergs begravelse, 16.10.2020

Joh. 20, 1-11 og Mark. 10, 13-17

Og de bar nogle små børn til Jesus, for at han skulle røre ved dem; disciplene truede ad dem, men da Jesus så det, blev han vred og sagde til dem: "Lad de små børn komme til mig, det må I ikke hindre dem i, for Guds rige er de-res. Sandelig siger jeg jer: Den, der ikke modtager Guds rige ligesom et lille barn, kommer slet ikke ind i det". Og han tog dem i favn og lagde hænderne på dem og velsignede dem. Amen

I går var det et halvt år siden, at Bodil Thodberg døde. Hun skal nævnes først i dag. Hun var Christian Thodbergs store kærlighed. I mere end 66 år var de gift. De fulgtes ad, og gør det også nu i døden. At hun døde før han, må siges at være et tilfælde. Det var i sin tid deres fælles interesse for musik, der førte den sammen. De supplerede hinanden godt og gav hinanden plads. Sådan var Bodil i høj grad den, der gav Christian mulighed for at koncentrere sig om sit arbejde. Det vidste han udmærket.

Jeg har læst "børneevangeliet", som vi alle kender, fordi det er en del af dåbsritualet. Jeg har læst det i dag, fordi det på flere måder betød noget særligt for Christi-

an Thodberg. Han havde opdaget dåbsritualet som en glemt dimension i Grundtvigs salmer. Den tit kringlede sprogbrug i salmerne kunne han tolke, så dybden og meningen kom meget tydeligere frem. Sammenhængen mellem de enkelte elementer i ritualen gav sig til kende som sammenhænge i salmerne.

Når Jesus ikke afviste børnene, var det ikke fordi, de havde et fortrin. Ikke andet end det at de var børn. Derfor fremhæver episoden den guddommelige imødekommenhed og menneskets uforskyldte inddragelse i frelsen. Grundtvig tilhørte en tradition i kristendommens historie, som lægger særlig vægt på dette forhold. Det havde Christian sans for og ikke alene som en akademisk-teologisk nøgle til at forstå Grundtvigs salmer. For Grundtvig som for Christian var der tale om et personligt engagement.

"Favnen" er et billede på det tætte forhold mellem en mor eller en far og et barn. For Grundtvig var det også udtryk for gudsforholdet. Allerede i Johannesprologen beskrives forholdet mellem Gud Fader og Gud Søn med dette billede: "den Enbårne, som selv er Gud, og som er i Faderens favn" (1, 18). I "børneevangeliet" må vi fo-

restille os, at det er mødre, der kommer med deres små børn. De kom for at Jesus skulle røre ved dem, som der står. Andet ønskede de ikke. De opnår mere end det. Efter at have givet disciplene en røffel velsigner Jesus børnene og gør som forældre gør, tager børnene i sin favn. Udtrykket lyder måske gammeldags, men alle vi, der selv en gang er blevet taget op og blevet trøstet af en mor eller en far ved, hvad det betyder at blive taget i favn. Grundtvig kunne ikke stå for billedet. Det kunne Christian altså heller ikke.

At blive taget i favn af Jesus er det samme som at være Guds barn, og derfor giver det mening at læse om de små børn i forbindelse med dåben. For Grundtvig bliver favnen billede på den identifikation med Jesus, der sker i dåben. Det er dåbens trøst, at død og opstandelse er uadskillige. Han favner os!

Et andet element i dåbsritualet er Fadervor. Fadervor hænger således samme med evangeliet om de små børn. Det er en sammenhæng Grundtvig udvikler i sine salmer, og som Christian redegjorde for. Med dåbshandlingen som begivenhed tolkes Fadervor, som det (citater:) ”at genopleve sin dåb, ikke som et fjernt minde, men som en nutidig forkyndelse af Guds utrættelige omsorg og trøst i dette øjeblik” (51).

Når jeg har gjort noget ud af forholdet mellem Fadervor og favnen, skyldes det, de salmer vi synger i kirken i dag. De er valgt af Christian. Der er besked i dem. Det, der forener de tre salmer og grunden til at han har valgt dem, er ganske enkelt, at de øver sjælesorg. Det vil netop sige, at de har

sigte på det personlige; på os. Det er salmer, der fører os, der synger dem hen, hvor frelsen finder sted og giver os del i den.

At vi skulle synge Aastrups salme om Fadervor, om lidt Grundtvigs ”Sov sødt, barnlille”, ”Gudsbarnets vuggesang”, som han kaldte den, kan derfor ikke undre. Denne salmes første strofe omtalte oprindeligt favnen: ”I Faderens Skød, Med Kærligheds Glød” stod der. For favnen er naturligvis et billedligt udtryk for kærligheden! ”Sov sødt, barnlille” omtaler også Fadervor: ”det lille Guds Ord”, som der står. ”Det store Guds ord”, ved enhver grundtvigianer, er det, som også er talt af Herrens egen mund: dåbsbekendelsen!

Christian har valgt disse to salmer for at erindre os om Grundtvigs opfattelse af den intime sammenhæng i forkyndelsen, og fordi den betød noget for ham selv. Fordi han genoplevede sin egen dåb; forstod sig i Faderens favn, hver gang han selv bad Fadervor. Dåben, Christians egen dåb havde en afgørende betydning for ham.

Han var døden nær som nyfødt. Sammen med sin tvillingebror blev han nøddøbt af sin far dagen efter, at de var kommet til verden. Hans bror døde nogle uger efter, men Christian, der var den mindste, overlevede mirakuløst. Det at have været på grænsen til at dø gav Christian et særligt perspektiv på dåben. Og man forstår godt, hvorfor Grundtvigs tolkning i salmerne har tiltalt ham.

Kristendommens forkyndelse af Guds imødekommenhed, hans inddragelse af det syndige menneske som det udtrykkes gennem dåbens gaver: Helligånden, syndernes

forladelse og det evige liv, får ikke nødvendigvis al angst og tvivl til at forsvinde med et trylleslag. Det vidste Grundtvig af erfaring, det gjorde Christian også. Grundtvig skrev ”Sov sødt, barnlille” i forbindelse med en depression, salmen skulle få ham på ret køl igen og det fik den. Christian havde sine bekymringer og sine tvivl. Men han vidste, at det gjaldt om at fastholde ordet om, at Gud er utrættelig i sin imødekommenhed; er den, der stadigt favner. Derfor skal vi synge ”Sov sødt, barnlille”.

Efter at have taget studentereksamen var Christian i tvivl om, hvad han skulle studere, så han begyndte både på musikstudiet og på teologi. To studier var et for meget. Det gik han ned på. Som han en gang sagde til mig: ”man kunne jo ikke gå op til eksamen i harmonilære og hebræisk på en gang, det var lidt svært”. Formulere sig humoristisk gjorde han tit. P.G. Lindhardt skrev at han havde ”et uforligneligt underholdningstalent”. Nej, det har aldrig været kedeligt at være i selskab med Christian, og det er der mange, der har været. Bodil og Christian har gennem årene haft en omfattende kreds af venner og bekendte.

Christian endte med at vælge teologien, blev kandidat, men var skeptisk overfor det at blive præst. Han havde set, hvor meget faderen havde slidt i det, i et arbejdersogn på Amager.

Heldet må ellers siges at have fulgt Christian. Det var han godt klar over og var taknemmelig for. Som kandidat fik han tilbud om at blive assistent for Carsten Høeg og samarbejdet med ham om byzantinsk kirkemusik førte i sidste ende til disputat-

Redaktion

Sognepræst og provst
Margrethe Dahlerup Koch
Fjord Alle 13
6950 Ringkøbing
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

sen. Alligevel må Folkekirken i en eller anden forstand siges at have været det sted, hvortil det meste af Thodbergs virke relaterede sig. Det er ikke for meget sagt, at han var kendt med folkekirken på alle niveauer. Som sang-skoledreng sang han i Domkirken. I nogle år var han kordegn og hjælpepræst i Jægersborg. Han blev udvalgt til at være Præstehøjskolens første rektor, han blev kaldet som den første professor i praktisk teologi; han blev sekretær i liturgikommisionen. Da han kom til Aarhus blev han hjælpepræst her i huset og blev siden kongelig konfessionarius. Man kan roligt sige, at han har prøvet det hele. Hans mange kirkelige titler dækker over et detaljeret kendskab til alle aspekter af det kristne budskab i dansk sammenhæng. Han har aldrig ligget på den lade side, men det skal siges, at han har befundet sig godt med sit arbejde.

Som universitetslærer formåede han at kombinere undervisning og forskning på en usædvanlig måde. Hans elever blev helt automatisk taget med ind i laboratoriet. Som én skrev til mig: Han ”var en dygtig underviser og rar vejleder”.

”Faderens favn” giver unægtelig minder om døden. Der er tale om et grænseoverskridende billede, som omfavner døden, såvel som usikkerheden og frygten vi har for døden.

Christians frygt for døden blev næret af hans fornemmelse af, at der stadig var arbejde, der skulle gøres; at noget måske var forsømt eller gjort forkert. Sådan har de fleste af os det vel, men så kan forkyndelsen af ”Faderens favn” som nutidig, bringe trøst. Det samme skal Fadervor, der som

enhver anden bøn udtrykker et håb. Som Faderens favn er nutidig, sådan er Fadervors håb et levende håb, for håbet vi i dåben genfødes til, er et levende håb. Det vil netop sige et håb, som allerede rummer det, der håbes på!

Christian døde i lørdags. I de senere år har der ikke været meget tilbage af den gamle Christian. Men som vi talte om, vedblev der at være en kerne intakt til trods for, at han fik sværere og sværere ved at udtrykke sig. Lige til det sidste lyste han op, når man kom. ”Nej, er det dig!”

Ved Bodils begravelse, sagde jeg noget, jeg vil gentage i dag: Ikke ethvert dødsfald er en tragedie. Det var Bodils ikke og det kan Christians heller ikke kaldes. Det er et savn, at de ikke er mere og vi har grund til at sørge. I, der er deres nærmeste: I fire børn, svigerbørn og børnebørn, føler naturligvis sorgen og savnet mest. Der dør altid lidt i os, når et menneske, vi elsker eller holder af, dør. Men i kraft af evangeliet får vi på en særlig måde et forhold til de døde; der er sket noget med skellet mellem stov og ånd. En ting er, at vores kærlighed ikke dør; at den varer ved. Men det at de døde, ligesom vi stadigvæk er i Guds favn, betyder at vores kærlighed ikke er blevet hjemløs.

Derfor skal vi huske, at vi har vores dåb at erindre og vort Fadervor at bede.

Læg hænderne sammen,
da lægger sig amen
til Frelserens bøn,
som stiger i løn
og lyder, hvor englene kvæde;
i Himmerigs kor

det lille Guds-ord
omfavne Guds engle med glæde.

Sov sødt, barnlille!
Lig rolig og stille,
og nyn på det navn
med nåden i favn,
al jorden til salighed givet!
Nyn: Jesus er min,
så favr og så fin,
min Jesus er lyset og livet! Amen

Søren Jensen

sognepræst ved Ellevang Kirke, forestod begravelsen, der fandt sted i Aarhus Domkirke

Salmer:

538, 587, 674 – ved graven 218